

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ • ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2004 • Νο. 152

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ • ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2004 • Νο. 152

ΓΙΑ ΚΑΛΗ ΘΕΑΣΗ ΣΕ ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΡΟΒΟΛΗ: Η υπερπροσφορά ταινιών σε δισκάκια dvd τον τελευταίο καιρό δεν θυμίζει δωρεά σε σινεφίλ αλλά γενικό ξεπούλημα του σπιλ «πάρτε κόσμε». Με αφορμή τη νέα τεχνολογία ψηφιακής αναπαραγωγής, ξανακοπιάρονται οπτικοακουστικά προϊόντα παντός είδους (ανάμεσά τους και αριστουργήματα) που είχαν στοκαριστεί πλέον στα αζήτητα και προσφέρονται σε τιμές εξευτελιστικές. Κι αν από οικονομική άποψη αυτό φαίνεται ωφέλιμο για το ευρύ κοινό, μετατρέπεται σ' ένα «δώρο άδωρο» αν γίνεται χωρίς επιλογή, καθώς καταλήγει είτε στη δημιουργία επί μέρους στοκ («ιδιωτικών συλλογών») ταινιών που δεν προλαβαίνεις να τις δεις είτε σε ιδιωτικές («μεταξύ τυρού και αχλαδιού») προβολές-ξεπέτα. Διότι δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι ιδιαίτερα τα κλασικά έργα του κινηματογράφου είναι από τη σύλληψη και την κατασκευή τους προορισμένα για τη μεγάλη οθόνη των αιθουσών. Δηλαδή για τη δημόσια προβολή και θέαση τους (με επιλογή προδιάθεσης του θεατή) σε χώρους ειδικά διαμορφωμένους γι' αυτό: την προβολή κινηματογραφικών ταινιών μέσα σ' ένα ορισμένο τελετουργικό, όπως συμβαίνει αντίστοιχα με το θέατρο και τις συναυλίες. Θα έπρεπε να είναι κοινός τόπος στους αληθινούς σινεφίλ ότι μια οποιαδήποτε ταινία αυθεντικής κινηματογραφικής αισθητικής, και όχι τηλεοπτικής, «χάνει» προβαλλόμενη στη μικρή οθόνη. Κάτι που είχα την ευκαιρία να διαπιστώσω πρόσφατα, βλέποντας για τέταρτη φορά (μέσα σε τρεις δεκαετίες) την ταινία του Νίκολας Ρεγκ *Don't look now* και μάλιστα σε θερινό κινηματογράφο, όπου τις δύο προηγούμενες φορές που την είχα δει -τη μία στην τηλεόραση και την άλλη σε βίντεο- είχα χάσει μεγάλο μέρος της ατμόσφαιράς της, που αποτελεί και την ουσία της. Ο κινηματογράφος ως τέχνη και θέαμα είναι αναπόσπαστος από τη δημόσια προβολή των έργων του. Γι' αυτό και οι κλασικές ταινίες μπορούν να «επιστρέφουν» αυθεντικά μόνο σε ανακαινισμένες κόπιες στις ανακαινισμένες αίθουσες. Είτε μεμονωμένα είτε σε θεματικές ενότητες είτε σε μικρά και μεγάλα αφιερώματα, όπως στα προγράμματα του Φεστιβάλ στο Ολύμπιον. Για καλή θέαση.

ΣΩΤΗΡΗΣ ΖΗΚΟΣ

ΣΩΤΗΡΗΣ ΖΗΚΟΣ

ΑΘΑΝΑΤΕΣ ΣΤΙΓΜΕΣ ΤΟΥ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ

3-16 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2004, ΑΙΘΟΥΣΑ ΠΑΥΛΟΣ ΖΑΝΝΑΣ

Στο αφιέρωμα αυτό παρουσιάζονται κλασικές ταινίες που εξακολουθούν ακόμα να συγκινούν, ταινίες που υπογραμμίζουν τη φύση του κινηματογράφου ως μορφή λαϊκής τέχνης που αρέσει όχι μόνο στο ευρύ κοινό, αλλά και στους απαιτητικούς θεατές. Δεν είναι σημαντικές μόνο για τη σκηνοθεσία τους ή το σενάριό τους ή τους ηθοποιούς τους. Είναι σημαντικές γιατί μπορούν και προσφέρουν ακόμα διασκέδαση.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΒΟΛΩΝ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 3 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

21:00 ΟΙ ΑΔΕΡΦΟΙ ΜΑΡΞ ΣΤΗΝ ΑΓΡΙΑ ΔΥΣΗ 80'
23:00 Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ 75'

ΣΑΒΒΑΤΟ 4 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

21:00 Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ 75'
23:00 Η ΓΕΦΥΡΑ ΤΗΣ ΑΜΑΡΤΙΑΣ 108'

ΚΥΡΙΑΚΗ 5 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

21:00 Η ΓΕΦΥΡΑ ΤΗΣ ΑΜΑΡΤΙΑΣ 108'
23:00 ΟΙ ΑΔΕΡΦΟΙ ΜΑΡΞ ΣΤΗΝ ΑΓΡΙΑ ΔΥΣΗ 80'

ΔΕΥΤΕΡΑ 6 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

21:00 ANNA KARENINA 85'
23:00 Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ 75'

ΤΡΙΤΗ 7 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

21:00 ΟΙ ΑΔΕΡΦΟΙ ΜΑΡΞ ΣΤΗΝ ΑΓΡΙΑ ΔΥΣΗ 80'
23:00 ANNA KARENINA 85'

ΤΕΤΑΡΤΗ 8 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

21:00 Η ΓΕΦΥΡΑ ΤΗΣ ΑΜΑΡΤΙΑΣ 108'
23:00 ΟΙ ΑΔΕΡΦΟΙ ΜΑΡΞ ΣΤΗΝ ΑΓΡΙΑ ΔΥΣΗ 80'

ΠΕΜΠΤΗ 9 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

21:00 ANNA KARENINA 85'
23:00 Η ΓΕΦΥΡΑ ΤΗΣ ΑΜΑΡΤΙΑΣ 108'

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 10 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

21:00 ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ 105'
23:00 ANNA KARENINA 85'

ΣΑΒΒΑΤΟ 11 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

21:00 Ο ΚΥΡΙΟΣ ΑΡΚΑΝΤΙΝ 93'
23:00 Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΡΟΖ ΠΑΝΘΗΡΑ 113'

ΚΥΡΙΑΚΗ 12 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

21:00 ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ 105'
23:00 ANNA KARENINA 85'

ΔΕΥΤΕΡΑ 13 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

21:00 Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ 105'
23:00 Ο ΚΥΡΙΟΣ ΑΡΚΑΝΤΙΝ 93'

ΤΡΙΤΗ 14 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

21:00 Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΡΟΖ ΠΑΝΘΗΡΑ 113'
23:00 Ο ΚΥΡΙΟΣ ΑΡΚΑΝΤΙΝ 93'

ΤΕΤΑΡΤΗ 15 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

21:00 Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΡΟΖ ΠΑΝΘΗΡΑ 113'
23:00 Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ 105'

ΠΕΜΠΤΗ 16 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

21:00 Ο ΚΥΡΙΟΣ ΑΡΚΑΝΤΙΝ 93'
23:00 Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΡΟΖ ΠΑΝΘΗΡΑ 113'

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ / THE GENERAL (1926)

Σκηνοθεσία: Μπάστερ Κίτον, Κλάιντ Μπρούκμαν. Σενάριο: Αλ Μπόρμπεργκ, Τσαρλς Σμιθ. Φωτογραφία: Ζ. Ντεβερό Τζέινινγκς. Ηθοποιοί: Μπάστερ Κίτον, Μάριον Μακ, Γκλεν Καβάντερ. Διάρκεια: 80', Α/Μ

Γνωστότερος ως ένας από τους μεγαλύτερους κωμικούς στην ιστορία του κινηματογράφου, ο "αγέλαστος" και "θλιμμένος" Μπάστερ Κίτον, φθάνει μ' αυτήν την ταινία στο απόγειο της δόξας του. Χρησιμοποιώντας με φαντασία και έμπνευση μια πληθώρα ευρηματικών και κυρίως απρόβλεπτων γκαγκς, καθιερώνει το καινοτόμο, αζεπέραστο και εντελώς προσωπικό κωμικό του ύφος. Στην ταινία, η οποία διαδραματίζεται κατά την διάρκεια του αμερικανικού εμφυλίου, ένας οδηγός τρένου από τον Νότο, καταφέρνει να πάρει πίσω το τρένο και την κοπέλλα του που έχουν κλαπεί από τους Βόρειους. Το κωμικό στοιχείο, αρχικά εμφανίζεται δειλά, αλλά στην πορεία κορυφώνεται σε σημείο παροξυσμικής ιλαρότητας. Ο Μπάστερ Κίτον στο ρόλο του αδέξιου, δειλού ανθρωπάκου που κυνηγά να πιάσει ένα τρένο, ενώ τον κυνηγούν οι πάντες και μπλέκεται στις πιο απίθανες καταστάσεις, είναι εκπληκτικός.

Θωμάς Λιναράς

ANNA KARENINA (1935)

Σκηνοθεσία: Κλάρενς Μπράουν. Σενάριο: Κλέμανς Ντέιν, Σάρκα Βίρτελ, Σ. Ν. Μπέρμαν. Φωτογραφία: Γουίλιαμ Ντάνιελς. Ηθοποιοί: Γκρέτα Γκάρμπο, Φρέντερικ Μαρτς, Μόριν Ο' Σάλιβαν. Διάρκεια: 85', Α/Μ

Το «Άννα Καρένινα» του Λέοντα Τολστόϊ αποτέλεσε τη βάση για αρκετές κινηματογραφικές εκδοχές. Η πρώτη από αυτές είναι μια βωβή ταινία του 1927, με πρωτότυπο τίτλο *Loving*. Η τραγική όμως κατάληξη του μυθιστορήματος δεν ταίριαζε με τις αντιλήψεις των παραγωγών και έτσι η ταινία απέκτησε happy end. Πρωταγωνίστρια ήταν η εκτυφλωτική σταρ του βωβού κινηματογράφου Γκρέτα Γκάρμπο. Η ηθοποιός επιβίωσε του ομιλούντος, διατηρώντας τη φήμη της. Έτσι, το 1935, το Χόλιγουντ αναθέτει στον Κλάρενς Μπράουν να γυρίσει πάλι το Άννα Καρένινα, αλλά να παραμείνει πιστός στο μυθιστόρημα. Είναι η εποχή των μεγάλων χολιγουντιανών μελοδραμάτων και η τραγική ιστορία της ηρωίδας του μυθιστορήματος δίνει την ευκαιρία στην πρωταγωνίστρια, που δεν είναι άλλη από την «θεία» Γκρέτα, να ξαναερμηνεύσει το ρόλο χρησιμοποιώντας πλέον όλα τα τερτίπια του μέσου. Δίπλα της ένα άλλο αστέρι της εποχής, ο Φρέντερικ Μαρτς στο ρόλο του γοητευτικού αλλά και υπερφίλου αξιωματικού που εμπνέει τον καταστροφικό έρωτα στη σύζυγο ενός επαρχιώτη αξιωματούχου τον οποίο υποδύεται ο Μπέιζιλ

Ράθμπον. Αξιοσημείωτη παραμένει η ερμηνεία του τελευταίου στο ρόλο ενός ανθρώπου που κάτω από μια ψυχρή σκληρότητα κρύβει τα πληγωμένα συναισθήματά του. Στην πολύ καλή φωτογραφία της ταινίας μπορούμε να διακρίνουμε τον «λατρευτικό» τρόπο με τον οποίο η κάμερα στέκεται στο πρόσωπο της μεγάλης πρωταγωνίστριας ενισχύοντας τη «μυθολογία» της.

Νότης Φόρος

ΟΙ ΑΔΕΡΦΟΙ ΜΑΡΞ ΣΤΗΝ ΑΓΡΙΑ ΔΥΣΗ GO WEST (1940)

Σκηνοθεσία: Εντουαρντ Μπάσελ. Σενάριο: Ερβίν Μπρέχερ. Φωτογραφία: Λέοναρντ Σμιθ. Ηθοποιοί: Αδερφοί Μαρξ, Ντιάνα Λιούις, Τεντ Γουίλσον. Διάρκεια: 80', Α/Μ

Εξαιρετικό δείγμα του ιδιόμορφου αναρχικού χιούμορ των αδελφών Μαρξ, η ταινία αυτή αποτελεί τη δική τους κωμική, αιρετική και ασεβή εκδοχή μιας ταινίας γουέστερν. Η αφήγηση ξεκινά με τον Γκράουτσο σ' ένα σταθμό τρένου να προσπαθεί αγωνιωδώς να μαζέψει χρήματα για ένα εισιτήριο με κατεύθυνση δυτικά. Θα προσπαθήσει να εκμεταλλευθεί την αφέλεια δύο ταξιδιωτών -στους ρόλους ο Χάρπο και ο Τσίκο- όμως για κακή του τύχη θα αποδειχθούν πονηρότεροι απ' αυτόν και θα του απομυζήσουν και τις τελευταίες οικονομίες του. Όταν μετά κόπων και βασάνων θα φθάσουν στην Δύση θα βρεθούν αναμεμιγμένοι σε μια απάτη που σκοπό έχει να υφαρπάξει την κληρονομιά μιας νεαρής κοπέλας. Γυρισμένη το 1940 η ταινία αποτελεί ένα σχέδιο που διακινήθηκε στο εσωτερικό των στούντιο για πάνω από 4 χρόνια, πριν τελικά υλοποιηθεί. Μ' αναφορές στην παράδοση του slapstick και έχοντας πάντα ως πλαίσιο το ιδιαίτερο τους ύφος οι αδελφοί Μαρξ διασκεύαζαν μια σειρά από στερεότυπα της Αγρίας Δύσης επί το κωμικότερο: πυρετός του χρυσού, οι κακοί, η αθώα κοπέλα. Το κωμικό τους συνίστατο στον αποσυντονισμό, στη διάλυση, στην καταστροφή, στην πρόκληση χάους και αταξίας. Το χιούμορ τους πολύ συχνά είναι λεκτικό, γεμάτο από αμετάφραστα στην ελληνική γλώσσα λογοπαίγνια, ενώ το κωμικό των κινήσεων τους παραπέμπει κατευθείαν στην κωμωδία της εποχής του βωβού κινηματογράφου.

Δημήτρης Μπάμπας

Η ΓΕΦΥΡΑ ΤΗΣ ΑΜΑΡΤΙΑΣ / WATERLOO BRIDGE (1940)

Σκηνοθεσία: Μάρβιν Λερόι. Σενάριο: Σ.Ν. Μπέρμαν, Χανς Ραρό, Τζορτζ Φρέσελ, από το θεατρικό έργο του Ρόμπερτ Σέργγουντ. Φωτογραφία: Τζόζεφ Ρούτενμπεργκ. Ηθοποιοί: Βίβιαν Λι, Ρόμπερτ Τέιλορ, Λουσίλ Γουάτσον. Διάρκεια: 108', Α/Μ

Στις παραμονές του Δεύτερου Παγκοσμίου Πολέμου, ένας Βρετανός αξιωματικός πηγαίνει ξανά στη «Γέφυρα της Αμαρτίας» και θυμάται την εποχή που ως νεαρός στις αρχές του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου γνώρισε εκεί μια νεαρή μπαλαρίνα, πριν φύγει για το μέτω-

πο. Η εξέλιξη είναι τραγική καθώς η κοπέλα όχι μόνο πληροφορείται λανθασμένα ότι ο νέος έχει σκοτωθεί στον πόλεμο, αλλά χάνει και τη δουλειά της. Η ανέχεια την οδηγεί στην πορνεία. Όταν το ζευγάρι θα ξανασυναντηθεί, η απόκρυψη αυτού του γεγονότος θα αποτελέσει το δραματουργικό κλειδί της μετέπειτα εξέλιξης της σχέσης τους. Δυό μεγάλοι ηθοποιοί, η Βίβιαν Λι και ο Ρόμπερτ Τέιλορ, ενσαρκώνουν το πρωταγωνιστικό ζευγάρι σε αυτό το κλασικό μελοδράμα. Επιτυχάνουν να μας δώσουν ακόμα και σήμερα την αίσθηση της ζωτικής σημασίας που μπορεί να παίζει ο έρωτας στη ζωή των ανθρώπων. Χαρακτηριστική μπορεί να θεωρηθεί η σκηνή στο Candlelight club, που θεωρείται μια από τις πιο ρομαντικές σκηνές που έχουν γυριστεί στο σινεμά. Σημαντικό ρόλο παίζει η πολύ καλή σκηνοθεσία που αποδίδει θαυμάσια την ατμόσφαιρα της εποχής και καταφέρνει να κρατήσει σε ισορροπία το ρομαντικό με το μελοδραματικό στοιχείο της ταινίας.

Νότης Φόρος

Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ / THE AFRICAN QUEEN (1951)

Σκηνοθεσία: Τζον Χιούστον. Σενάριο: Τζον Χιούστον, Σέσιλ Φόρεστερ. Φωτογραφία: Τζακ Κάρντιφ. Ηθοποιοί: Χάρφρεϊ Μπόγκαρτ, Κάθριν Χέπμπορν, Ρόμπερτ Μόρλεϊ. Διάρκεια: 105', έγχρωμη.

Στην ζούγκλα της Ανατολικής Αφρικής, στο Κονγκό, το 1914, λίγο μετά την έναρξη του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου, ένας άνδρας και μια γυναίκα συναντούνται τυχαία και αναγκάζονται να διασχίσουν μαζί ένα ποτάμι πάνω σ' ένα πλοίο, ανάμεσα σε διασταυρούμενα πυρά. Εκείνος, καπετάνιος του πλοιαρίου το οποίο δίνει και το όνομά του στο τίτλο της ταινίας, είναι ένας μεθύστακας Καναδός, κυνικός και αδιάφορος τυχοδιώκτης, ενώ εκείνη μια σκληροπυρηνική θεούσα ιεραπόστολος που τον αντιμετωπίζει σαν την ντροπή του ανθρώπινου είδους. Υποχρεώνονται εκ των πραγμάτων να ενώσουν τις δυνάμεις τους για να σωθούν, αφού αποτελούν στόχο για τους Γερμανούς. Ο κύριος άξονας της ταινίας είναι η συνύπαρξη και η σχέση, γεμάτη συγκρούσεις, εντάσεις, δραματικές και κωμικές στιγμές, ανάμεσα σ' αυτούς τους ανθρώπους που προέρχονται από εντελώς διαφορετικούς κόσμους. Ο Χιούστον αναμειγνύει έξοχα την περιπέτεια με την κωμωδία και δημιουργεί μια θεαματική ταινία μέσα σ' ένα άγριο και σαγηνευτικό τοπίο, όπου ο άξεστος τυχοδιώκτης και η ρομαντική παρθένα θα κερδίσουν την μάχη της επιβίωσης και θα ανακαλύψουν τη χαρά και την ομορφιά του έρωτα.

Θωμάς Λιναράς

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΑΡΚΑΝΤΙΝ Mr. ARKADIN (1955)

Σκηνοθεσία-Σενάριο: Όρσον Γουέλς. Φωτογραφία: Ζαν Μπουργκουάν. Ηθοποιοί: Όρσον Γουέλς, Πάολα Μόρι, Ρόμπερτ Άρντεν, Ακίμ Ταμίροφ, Μάικλ Ρεντγκρέιβ, Κατίνα Παξινού. Διάρκεια: 93', Α/Μ

Στην πινακοθήκη των τεράτων –bigger than life– δημιουργήματα της μεγαλοφύας του Όρσον Γουέλς, ο *Κύριος Αρκάντιν* είναι η πιο σκοτεινή και εγκληματική φυσιογνωμία. Άξιος εκπρόσωπος του κακού και αδιότακτος εξουσιαστής παγιδεύει τον ανύποπτο Ρόμπερτ Άρντεν, του βάζει ένα εισιτήριο στο χέρι και τον στέλνει κατευθείαν στην κόλαση. Ο νεαρός πρέπει να ερευνήσει το παρελθόν του εργοδότη του και να επαναφέρει στο παρόν τη χαμένη του μνή-

μη. Όμως αυτή η αναζήτηση του χαμένου χρόνου, αυτό το ταξίδι κόντρα στο ρεύμα του ποταμού, αποδεικνύεται εξαιρετικά επικίνδυνο. Μυστηριώδεις, αινιγματικοί και αλλόκοτοι τύποι (ανάμεσα τους μια εξαιρετική Κατίνα Παξινού), εμφανίζονται από το πουθενά, σαν τα φαντάσματα των παραμυθιών, για να εξαφανιστούν στην χαοτική δίψη των εικόνων του αμερικανού δημιουργού. Το παζλ αντί να ολοκληρωθεί αποσυντίθεται όλο και περισσότερο και το πορτραίτο του κυρίου Αρκάντιν, αντί να φωτιστεί γίνεται όλο και πιο σκοτεινό, αποσπασματικό και ασύλληπτο, καθώς στροβιλίζεται ιλιγγιωδώς στο κέντρο της ταινίας. Το μυστικό του θα μείνει ανεξιχνίαστο μέχρι τέλους και καθώς ο άτυχος «ντετέκτιβ», θα περιπλανιέται σ' όλη την Ευρώπη (η ταινία είναι γυρισμένη στην Ισπανία, Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία, Ελβετία) κυνηγώντας μια χίμαιρα, θα μοιάζει με κάποιον που προσπαθεί να πιάσει την σκιά του, ενώ ο σατανικός εργοδότης του θα κινεί τα νήματα της ιστορίας σαν κακόβουλος Θεός... και τα πτώματά θα μαζεύονται σωρός.

Θωμάς Λινάρδς

Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΡΟΖ ΠΑΝΘΗΡΑ / THE RETURN OF THE PINK PANTHER (1975)

Σκηνοθεσία: Μπλέικ Εντουαρντς. Σενάριο: Φρανκ Γουόλντμαν, Μπλέικ Εντουαρντς. Φωτογραφία: Τζέφρι Ανογουορθ. Ηθοποιοί: Πίτερ Σέλερς, Κρίστοφερ Πλάμερ, Καταρίνα Σελ, Χέρμπερτ Λομ. Διάρκεια: 113', έγχρωμη.

Τρίτη και πιο πετυχημένη ταινία της σειράς, όπου αναδεικνύεται η κωμική persona του Πίτερ Σέλερς καθώς υποδύεται τον διαβόητο για τις γκάφες του επιθεωρητή Κλουζό. Το μυθικό διαμάντι «Ροζ Πάνθηρ» έχει κλαπεί και οι ιθύνοντες στη φανταστική χώρα Λουγκάς υποψιάζονται ένα μυστηριώδη

αριστοκράτη ληστή κοσμημάτων, το «Φάντασμα». Αναγκασμένοι από τα γεγονότα, προστρέχουν για βοήθεια στον διάσημο επιθεωρητή Κλουζό, ο οποίος στο μεταξύ έχοντας πέσει στη δυσμένεια των ανωτέρων εκτελεί χρέη απλού αστυφύλακα. Καθώς διαπιστώνει ότι η ληστεία έχει γίνει από το «Φάντασμα» ρίχνεται στο κυνήγι. Όμως τα πράγματα δεν είναι όπως δείχνουν: η ληστεία δεν έχει γίνει από αυτόν –αντίθετα και το «Φάντασμα» επίσης αναζητά τον/την ληστή. Διαπλέκοντας το κωμικό με στοιχεία μιας ταινίας με ληστείες, ο σκηνοθέτης δίνει χώρο για να αναπτυχθεί το κωμικό ταλέντο του πρωταγωνιστή του. Έχοντας ως αφορμή την κομποπολιτική ατμόσφαιρα ταινιών τύπου Τζέιμς Μποντ, ο Μπλέικ Εντουαρντς καθοδήγησε τον Πίτερ Σέλερς στην κατασκευή μιας πετυχημένης και λειτουργικής κωμικής περσόνας. Σ' αυτήν την ταινία βλέπουμε την αποθέωση της: εξωφρενικές μεταμφιέσεις, μια ξεκαρδιστική προφορά των αγγλικών, μια ισχυρή αίσθηση κωμικού timing και ένας απαραίτητος φόρος τιμής στην κωμωδία slapstick.

Δημήτρης Μπάμπας

JEAN-LUC GODARD: Ο ΜΕΓΑΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΗΣ

Οι ταινίες του Jean-Luc Godard –ξεκινώντας πάντα από το *Με κορμμένη την ανάσα* και με αναπόφευκτες στάσεις στα *Ζούσε την ζωή της* και *Ο Τρελός Πιερό*– μέχρι τις πλέον πρόσφατες (συμμετείχε στο φετινό Φεστιβάλ Κανών με το *Notre Musique*) είναι ταινίες που αμφισβητούν με τον πλέον ριζικό τρόπο όλες τις συμβάσεις του χολιγουντιανού σινεμά και δημιουργούν την δική τους ιδιαίτερη γλώσσα. Διάσπικτες από αναφορές στη λογοτεχνία, τη φιλοσοφία, την πολιτική σκέψη (ιδιαίτερα στα ταραγμένα χρόνια της δεκαετίας του 60), τη ζωγραφική, την ποίηση και τέλος το ίδιο το σινεμά, οι εικόνες των ταινιών του διατηρούν ανεξίτηλη και αλώβητη από την φθορά του χρόνου την δύναμη του στοχασμού τους. Κατάγονται από την δεκαετία του 60 και αποτελούν τα πλέον λαμπερά δείγματα μιας ανήσυχης εποχής, που σφράγισε με τη δύναμη της αμφισβήτησης όλη την πορεία του κινηματογράφου και άφησε τα ίχνη στον κινηματογράφο του σήμερα. Στο δίπτυχο αφιέρωμα προβάλλονται δύο ταινίες της πρώτης περιόδου, και για πολλούς της καλύτερης, του σκηνοθέτη.

Ζούσε τη ζωή της Vivre sa vie (1962)

Σενάριο: Ζαν-Λικ Γκοντάρ. Φωτογραφία: Ραούλ Κουτάρ, Κλοντ Μποσολέιγ, Τσαρλς Μπιτς. Ηθοποιοί: Άννα Καρίνα, Σαντί Ρερμπό, Αντρέ Λαμπάρτ. Διάρκεια: 85', Α/Μ

Τέταρτη ταινία του Γκοντάρ, όλη την αφήγηση της οργανώνεται γύρω από την μοναχική φιγούρα της Νανά. Η Νανά είναι μια νέα ανεξάρτητη γυναίκα που ζει στο Παρίσι της δεκαετίας του 60. Το κατάλευκο με την υφή πορσελάνης δέρμα της, τα σε σχήμα έλλειψης μάτια της, τα κατάμαυρα μαλλιά της, είναι μόνο η εξωτερική όψη της γοητείας της. Υπάρχει κάτι ανεξήγητο στην παρουσία της, μια αδυναμία του θεατή (και του σκηνοθέτη) να κατανοήσει αυτή την γυναίκα. Τι σκέφτεται; Τι αισθάνεται; Αν και η καθημερινότητα της εκτίθεται, η Νανά παραμένει πάντα είναι ένα αίνιγμα. Παντρεμένη με τον Πολ και έχοντας αποκτήσει μαζί του ένα παιδί, εγκατέλειψε την συζυγική ζωή της. Η αφήγηση οργανώνεται σε 12 τμήματα–κεφάλαια που αφηγούνται διάφορα επεισόδια από την (δύσκολη) ζωή της. Παίζει φλίπερ. Εργάζεται σε κατάστημα δίσκων. Δεν έχει να πληρώσει το νοίκι. Πηγαίνει στο σινεμά να δει μια ταινία του Ντράγιερ. Σιγά-σιγά ωθείται στην πορνεία... Η πορνεία υπήρξε μια ερμηνεία του σκηνοθέτη, καθώς μπορούμε να την βρούμε σε αρκετές ταινίες αυτής της περιόδου (π.χ. *2-3 πράγματα που ξέρω γι' αυτή*). Χρησιμοποιείται πάντα με μια μεταφορική έννοια υπονοώντας την θέση της γυναίκας (και του σύγχρονου ανθρώπου) μέσα στην καπιταλιστική κοινωνία, όπου για να επιβιώσεις χρειάζεται να εκπορνευτείς σ' ένα συμβολικό και ηθικό επίπεδο. Ο Γκοντάρ γύρισε την ταινία με τη σειρά που βλέπουμε τις σκηνές στην οθόνη. Κάθε πλάνο κινηματογραφήθηκε σε μια λήψη, χωρίς επαναλήψεις (και ίσως εκεί οφείλεται το αυθόρμητο και το φυσικό των εικόνων). Οι καινοτομίες της ταινίας πολλές: π.χ. οι ηθοποιοί μιλούν με την πλάτη γυρισμένη στο φακό και αυτό, όπως εξηγεί ο σκηνοθέτης, κάνει τον θεατή να δίνει μεγαλύτερο βάρος στο διάλογο και να μην αποσπάται η προσοχή του από τα πρόσωπα και την υποκριτική των ηθοποιών. Η ερμηνεία της Άννα Καρίνα βασίστηκε εξ' ολοκλήρου στον αυτοσχεδιασμό και στην απουσία συστηματικής προετοιμασίας, αφού ο σκηνοθέτης (και εκείνη την εποχή άνδρας της) δεν της έδινε τους διάλογους της παρά λίγη ώρα πριν ξεκινήσουν τα γυρίσματα. Ενώ η συνολική της εικόνα της, αποτελεί μια ευθεία αναφορά σε μια σταρ του βωβού κινηματογράφου, τη Λουίζ Μπρουκς.

«Για να ζήσει κανείς στη σημερινή παρισινή κοινωνία, είναι υποχρεωμένος σε όποιο επίπεδο ή κοινωνική κλίμακα κι αν βρίσκεται, να εκπορνεύεται με τον άλφα ή βήτα τρόπο ή ακόμη να ζει σύμφωνα με νόμους που θυμίζουν αυτούς της πορνείας.»

Jean-Luc Godard, 1971

Ο τρελός Πιερό Pierrot le Fou (1965)

Σενάριο: Ζαν-Λικ Γκοντάρ, βασισμένο στο μυθιστόρημα *Obsession* του Λάιονελ Γουάιτ. Φωτογραφία: Ραούλ Κουτάρ. Ηθοποιοί: Ζαν Πολ Μπελμοντό, Άννα Καρίνα, Ντερκ Σάντερς, Ρεϊμόν Ντεβό. Διάρκεια: 112', έγχρωμη

Στην δέκατη (και μια από τις πιο δημοφιλείς) ταινία του ο Γκοντάρ επανέρχεται στις θεματικές που σφράγισαν τις αρχές της καριέρας του (και πρώτη του ταινία του *Με κορμμένη την ανάσα*), τώρα όμως με την οπτική της ωριμότητας. Η αφήγηση έχει στο κέντρο ένα ζευγάρι που καταδιώκεται: τον

στεί ο Φερντινάν –που η Μαριάν τον φωνάζει Πιερό– ξαφνικά αποφασίζει να τα ανατρέψει όλα και να επιστρέψει στις χαρές της ανέμελης ζωής. Εγκαταλείπει σύζυγο και παιδιά και μαζί με την Μαριάν, αποφασίζουν να κατεβούν στο Νότο. Υπό τον λαμπερό ήλιο της Cote d'Azur το ζευγάρι περιπλανιέται και μπλέκεται σε μια μυστηριώδη και σκοτεινή υπόθεση όπου είναι αναμεμιγμένοι και ο αδελφός της Μαριάν.

“Ήθελα να αφηγηθώ την ιστορία του τελευταίου ρομαντικού ζευγαριού”, δηλώνει ο σκηνοθέτης. Λίγο πριν τις ανατροπές που θα φέρει ο Μάης του '68, η ταινία αυτή ανήκει στα ορόσημα της εποχής της. Η αποδόμηση του αμερικάνικου γκανγκοτερικού φιλμ που ο σκηνοθέτης ξεκίνησε στο *Με κορμμένη την ανάσα* εδώ ολοκληρώνεται: Γυρισμένη ουσιαστικά χωρίς σενάριο, βασισμένη στον αυτοσχεδιασμό, με εμφανή στυλιζαρισμένα χρώματα και ιδιαίτερες στο ύφος συνθέσεις, γεμάτη με αναφορές –σε πίνακες του Βελάσκειθ, στα μούζικαλ, στην ποίηση και σε ατίθασους χολιγουντιανούς σκηνοθέτες όπως ο Σάμιουελ Φούλερ. Στην ταινία αυτή ο Γκοντάρ ανακεφαλαιώνει την μέχρι τώρα πορεία του και ετοιμάζεται να προχωρήσει προς ένα πιο πολιτικό σινεμά. Αναγνωρίζουμε και εδώ ερμηνές του σκηνοθέτη, όπως την μάταιη απεγνωσμένη αναζήτηση ενός τόπου όπου ο ήρωας μπορεί να καταφύγει, τον έρωτα ως μια επαναστατική πράξη που ανατρέπει ισορροπίες.

Δημήτρης Μπάμπας

Η ώρα του λύκου

Η ώρα του λύκου Le temps du loup

Σκηνοθεσία-Σενάριο: Μίκαελ Χάνεκε.

Φωτογραφία: Γιούργκεν Γιούργκες.

Ηθοποιοί: Ιζαμπέλ Ινέρ, Μορίς Μπενισό,

Πατρίς Σερό, Μπεατρίς Νταλ. Διάρκεια: 113'

Όταν η Άννα πιγαίνει μαζί με την οικογένειά της, τον άντρα της και τα δύο παιδιά της, για διακοπές στο εξοχικό τους, ανακαλύπτουν ότι δεν είναι άδειο. Κάποιοι άγνωστοι το έχουν διαρρήξει και το έχουν καταλάβει χωρίς καμιά διάθεση να το εγκαταλείψουν. Οι άγνωστοι με την απειλή ενός όπλου απαιτούν να τους παραδοθούν όσες προμήθειες υπάρχουν και ο πατέρας προσπαθεί να διαπραγματευτεί τη ζωή των παιδιών του. Σε κάποια στιγμή εκνευρισμού το όπλο του διαρρήκτη εκπυρσοφορείται και ο άντρας σκοτώνεται μπροστά στα μάτια της γυναίκας του. Από εκεί και μετά, καθώς η Άννα με τα παιδιά της αρχίζουν να περιπλανιούνται σε μια ερημωμένη και πλήρως αποδιοργανωμένη επαρχία, το αρχικό οικογενειακό δράμα μετατρέπεται αφηγηματικά σε καθολικό αγώνα επιβίωσης, μέσα σ' ένα πρωτόγνωρο τοπίο πολιτισμικής αταξίας, μετά από κάποια καταστροφή. Ο τίτλος της ταινίας *Η ώρα του λύκου* είναι παρμένος από ένα αρχαίο γερμανικό ποίημα και συγκρίφεται με τον κόσμο πριν από το τέλος του. Όπως τα *Παράξενα παιχνίδια* ήταν μια άκρως ρεαλιστική ταινία τρόμου - χωρίς να κλισέ των ταινιών τρόμου και η *Δασκάλα του πιάνου* ένα μελόδραμα ωμής καταγραφής - χωρίς τις συμβάσεις του κλασικού μελοδράματος, έτσι και *Η ώρα του λύκου* είναι μια επισημονικής φαντασίας ταινία «μετά την καταστροφή» - χωρίς φουτουριστικά περιβάλλοντα και εικόνες καταστροφής, που θα τη μετέτρεπαν σ' ένα διανοητικό εξωτικό θέαμα. Σημείο στο οποίο επιμένει ιδιαίτερα ο Μίκαελ Χάνεκε λέγοντας «όπως και όλες μου οι ταινίες, αυτή η ιστορία μιλάει για τον υπερβιομηχανικό μας, την κοινωνία της υπεραφθονίας, και, κατά συνέπεια, για τους ανθρώπους αυτούς που μπόρεσαν να θρονιαστούν πάνω στις ανέσεις αυτού του κόσμου». Και ως προς το ενδεχόμενο μιας μεγάλης καταστροφής λέει ότι τα ερωτήματα είναι: «Τι θα κάνουμε όταν έρθουμε αντιμέτωποι με μια τόσο δεμελιώδη αλλαγή; Πόσο ανθεκτική είναι η επικάλυψη του πολιτισμού μας; Πώς θα συμπεριφερθούμε ο ένας στον άλλο;»

Σωτήρης Ζήκος

Στις πέντε το απόγευμα Panje asr

Σκηνοθεσία-Σενάριο: Σαμίρα Μαχμαλμπάφ.

Φωτογραφία: Εμπραχίμ Γκαφορί. Ηθοποιοί:

Αγκελέ Ρεζαϊ, Αμπντολγκανί Γιουσεφραζί,

Ραζί Μοχεμπί. Διάρκεια: 106'

Στη μετά-Ταλιμπάν εποχή στο Αφγανιστάν, τα κορίτσια είναι ξανά ελεύθερα να πάνε στο

Στις πέντε το απόγευμα

«Το ιδεολογικό σύστημα των Ταλιμπάν τηρείται ακόμα από πολλούς άντρες στο Αφγανιστάν. Είναι στην κουλτούρα, την παράδοσή τους. Το πιο επικίνδυνο όμως παρατηρείται στην πλευρά των γυναικών, που συνεχίζουν να θεωρούν τους Ταλιμπάν ως απειλή.» **Σαμίρα Μαχμαλμπάφ, σκηνοθέτις**

«Δεν ήθελα να φτιάξω μια ταινία καταστροφής — υπάρχουν ήδη πολλές τέτοιες. Το σημαντικό είναι ο κόσμος να πιστέψει πως τα πάντα μπορούν να συμβούν εδώ και τώρα, να γίνει η ιστορία πιστευτή όσο το δυνατόν περισσότερο στα ιδιαίτερα κακομαθημένα όντα της υψηλά βιομηχανοποιημένης κοινωνίας μας» **Μίκαελ Χάνεκε, σκηνοθέτης**

σχολείο. Παρ' όλα αυτά, ο πατέρας της Νοκρέ της επιτρέπει μόνο την παρακολούθηση μαθημάτων σε θρησκευτικό σχολείο, όπου διδάσκεται το Κοράνι. Εκείνη προσποιείται ότι υπακούει στις επιταγές του πατέρα της, τελικά όμως πάει στο κανονικό σχολείο. Εκεί, σε ένα μάθημα πολιτικής επιστήμης, εκφράζει την φιλοδοξία να αναλάβει την προεδρία της χώρας της, έχοντας ως πρότυπο την τώως πρόεδρο του Πακιστάν, Μπενάζιρ Μπούτο. Απρόσμενα ώριμη για την ηλικία της, η 23χρονη κόρη του Μοχσέν Μαχμαλμπάφ, Σαμίρα, επισκέπτεται το Αφγανιστάν για να αρθρώσει λόγο γνήσια πολιτικό. Την ίδια στιγμή όμως αποφεύγει τη στείρα καταγγελία και το διδακτισμό, που θα μετέτρεπαν την ταινία της σε ένα ανούσιο μανιφέστο. Σκοπός της είναι η καταγραφή της αλήθειας, και πρέπει να της αναγνωριστεί ότι τον επιτυγχάνει. Ο ρεαλισμός της, σκληρός και ποιητικός ταυτόχρονα, εικονογραφεί την ακροβασία μιας χώρας ανάμεσα στα δεσμά του παρελθόντος και τις υποσχέσεις μιας νέας εποχής. Η ταινία γυρίστηκε το φθινόπωρο του 2002, σε ένα Αφγανιστάν όπου οι Ταλιμπάν αποτελούν οριστικά παρελθόν. Ή μήπως τα πράγματα δεν είναι ακριβώς έτσι;

Κωνσταντίνος Σαμαράς

Το κοστούμι Shik

Σκηνοθεσία: Μπακπιγάρ Κουντοναζάροφ.

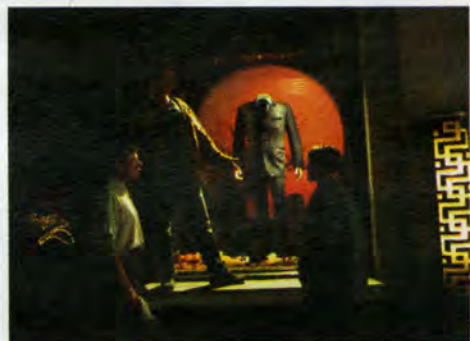
Σενάριο: Όλεγκ Αντονόφ. Φωτογραφία:

Βλαντιμίρ Κλίμοφ. Ηθοποιοί: Αλεξάντερ

Γιατενέκο, Άρτουρ Ποφολότσκι, Ιβάν

Κοκόριν. Διάρκεια: 92'

Τρεις νεαροί μαθητές λυκείου ζουν σε μια μικρή ρωσική πόλη στις όχθες της Μαύρης Θάλασσας. Ζούνε μία καθημερινότητα που τη διακρίνει η φτώχεια, οι εφηβικές φάρσες, τα μικροεγκλήματα. Κάτω από το άγριο παρουσιαστικό τους κρύβονται τρεις τυπικοί έφηβοι με τα συνηθισμένα προβλήματα, τις ανησυχίες και τις

ανασφάλειες. Έχουν ένα κοινό όνειρο: να ξεφύγουν από το μίζερο μέλλον που η τωρινή τους ζωή τους επιφυλάσσει και να βρουν κάποιο νόημα...ή τουλάχιστον πολλά λεφτά και επιτυχία. Μία μέρα, καθώς επισκέπτονται μία μεγάλη πόλη στη θάλασσα θα δουν σε μια ωραία φανταχτερή βιτρίνα ένα κοστούμι Gucci και θα αρχίσουν να φαντασιώνονται πόσο διαφορετικές θα ήταν οι ζωές τους αν μπορούσαν να το αποκτήσουν. Η ζωή τους τώρα αποκτά νόημα: πρέπει να αποκτήσουν το κοστούμι σε οποιοδήποτε κόστος. Όταν αυτό θα συμβεί, η ζωή τους θα πάρει απρόσμενη τροπή... Με αφορμή ένα εφηβικό όνειρο φυγής, που επενδύεται σ' ένα «κοστούμι αδειανό», ο σκηνοθέτης του *Luna Para* φτιάχνει ένα λυρικό παραμύθι ενηλικίωσης με θεαματικές εκτροπές. Η ταινία μετά την επίσημη συμμετοχή της στο Φεστιβάλ Βερολίνου 2003, προβλήθηκε και στο 44ο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης στο αφιέρωμα «Αστέρια της Στέπας».

Ο Γουίλμπουρ δε θέλει τη ζωή του

Wilbur wants to kill himself

Σκηνοθεσία: Λόνε Σέρφινγκ. Σενάριο: Λόνε

Σέρφινγκ, Άντερς Τόμας Γιένσεν. Φωτογραφία:

Γιόργκεν Γιόχανσον. Ηθοποιοί: Τζέιμι Σάιμς,

Έντριαν Ρόλινς, Σίρλεϊ Χέντερσον, Λίσα

ΜακΚίνλεϊ, Μαντς Μίκελσεν. Διάρκεια: 105'

— Πώς είναι να είσαι νεκρός;
— «Είναι βαρετό όπως το πλύσιμο πιάτων. Είναι σιωπηλά και απόλυτα σκοτεινά... μοιάζει σαν να είσαι στη Ουαλία»
Ρωτάει ο καλόκαρδος Σκωτσέζος Χάρμπουρ και απαντάει ο καταθλιπτικός και ο χρόνια αυτοκτονικός μικρότερος αδελφός του, Γουίλμπουρ, τον οποίο έχει σώσει άπειρες φορές από το θάνατο. Αυτή τη φορά παρ' ολίγον να τα καταφέρει αλλά μετά από κάποια λεπτά στη ζώνη του λυκάφωτος επανήλθε και τώρα μιλάει για την εμπειρία του. Ο Χάρμπουρ έχει ξοδέψει όλη του τη ζωή για να περιβάλει τον ορφανό από μητέρα Γουίλμπουρ αλλά αυτή δεν είναι η μόνη ατυχία που έχει να αντιμετωπίσει. Στα τριάντα τους, τα δύο αδέρφια χάνουν τον πατέρα τους και κληρονομούν ένα βιβλιοπωλείο μεταχειρισμένων τίτλων, το οποίο πρέπει να δουλέψουν. Τα πρώτα χαμόγελα στη ζωή του Χάρμπουρ έρχονται όταν στο μαγαζί τους εισβάλλει η εσωστρεφής Άλις, μια καθαρίστρια στο κοντινό νοσοκομείο, με την μικρή της κόρη Μαίρη για να κλέψουν την καρδιά του και να τον σώσουν από τη μίζερη καθημερινότητα. Οι τέσσερις τους γίνονται αχώριστοι, ο έρωτας δεν αργεί να χτυπήσει τον Χάρμπουρ, ο Γουίλμπουρ ανακτά την επιθυμία του για ζωή, αλλά στην επόμενη στροφή όλα ανατρέπονται και ο «χαμένος» τα παίρνει όλα από ένα γύρισμα της μοίρας.
Στο μεταξύ, έχουμε γοητευτεί από το μουντό τοπίο της σημερινής Γλασκώβης, έχουμε κρυφκούσει τις εκκεντρικές συνομιλίες των ασθενών στο τοπικό ψυχιατρείο, έχουμε εντυφώσει σε όλες τις μεθόδους αυτοκτονίας ενός κατ' εξακολούθησιν αυτόχειρα κι έχουμε συναντήσει ίσως τον πιο φανατικό θαυμαστή του Κίπλινγκ πάνω στον πλανήτη. Όλα αυτά όμως δοσμένα με τρυφερότητα και με ισχυρές δόσεις μαύρου χιούμορ που διαλύουν την μελαγχολία που ίσως προδικάζει ο τίτλος της ταινίας αλλά και οι καταστάσεις που βιώνουν οι χαρακτήρες της Δανέζας Λόνε Σέρφινγκ.
Ισορροπώντας ανάμεσα στο μελόδραμα, την ερωτική ιστορία και τη μαύρη κωμωδία, το *Γουίλμπουρ* είναι μια ταινία στην παράδοση των Βρετανών Ίλινγκ που ξαφνιάζει ευχάριστα, μιλώντας από καρδιάς για την αγάπη, το θάνατο, τις οικογενειακές σχέσεις αλλά κυρίως την αυτογνωσία.
Η καρδιά της ταινίας χτυπάει στις εξαιρετικές ερμηνείες των πρωταγωνιστών της αλλά και στο υπέροχο σενάριο της Σέρφινγκ και του Άντερς Τόμας Γιένσεν, το οποίο ευλογήθηκε και από τον φοβερό και τρομερό Δανό Λαρς Φον Τρίερ. Ο Τρίερ που συνέβαλε στο εντυπωσιακό «Dogma» ντεμπούτο της σκηνοθετίδας, *Ιταλικά για αρχαρίους*, ήταν εδώ σύμβουλος σεναρίου ενώ το μεγαλύτερο μέρος της ταινίας, αν και διαδραματίζεται στη Γλασκώβη, γυρίστηκε στα στούντιο της Ζεντροπα.

Τζένη Παυλίδου

«Υπήρξα πολύ τυχερή με τις τελευταίες ταινίες μου — είχα μια ιδέα, την έγραφα κάτω και την πραγματοποιήσα. Αυτό είναι το θαυμάσιο του να φτιάχνεις ταινίες στη Δανία. Η απόσταση ανάμεσα στην σκέψη και στην πράξη είναι μικρή» **Λόνε Σέρφινγκ, σκηνοθέτις**

Ο χαρταετός Le Cerf-Volant

Σκηνοθεσία-Σενάριο: Ράντα Σαχάλ Σαμπάγκ. Φωτογραφία: Αλέν Λεβέν. Ηθοποιοί: Φλάβια Μπέχαρ, Ζιαντ Ραμπάνι, Ράντα Ασμάρ, Τζούλια Κασάρ, Λιλιάν Νεμρί. Διάρκεια: 80'. Αργυρό Λιοντάρι στο Φεστιβάλ Βενετίας 2003.

Την ημέρα του γάμου της, η δεκαεπτάχρονη Λάμια πρόκειται να διασχίσει το συρματοπλέγμα που χωρίζει το χωριό της από αυτό του ξαδέλφου της.

Ανάμεσα στα δύο χωριά βρίσκεται μία συνοριακή γραμμή και κάμποσα παρατηρητήρια. Το χωριό της Λάμια βρίσκεται στον Λίβανο. Το χωριό του ξαδέλφου της έχει προσαρτηθεί στο Ισραήλ. Ένα μονοπάτι ανοίγει υπό την επίβλεψη και των δύο πλευρών ώστε οι νιόπαντροι αλλά και τα φέρετρα να επιστρέφουν στο χωριό καταγωγής τους. Η Λάμια τώρα πηγαίνει να ζήσει με την οικογένεια του συζύγου της, αφήνοντας πίσω της τον αδελφό της, το σχολείο της, το χαρταετό της, την μητέρα της, το παρελθόν της. Η Λάμια αρνείται όμως να ολοκληρώσει τον γάμο της. Αντί γι' αυτό σιγά σιγά ερωτεύεται τον 17χρονο ισρα-

λινό στρατιώτη Γιουσέφ, που την παρατηρεί με τα κιάλια του στις μετακινήσεις της από την πρώτη μέρα. Αποφασίζει να αποδράσει από το μέλλον που την προορίζουν οι γονείς της και όταν ο λευκός χαρταετός της θα μπλεχτεί στα ισραηλινά συρματοπλέγματα, θα επιχειρήσει να διασχίσει μια περιοχή γεμάτη νάρκες, ενώ γύρω της πέφτουν προειδοποιητικοί πυροβολισμοί. Γιατί ο χαρταετός συμβολίζει για αυτήν το όνειρο της ελευθερίας της και το συρματοπλέγμα την παγίδα του μίσους στη ζωή της. Όπως λέει η σκηνοθέτιδα, «Το 1874 ένας αγρότης από το Ιλινόις, ο Τζόζεφ Φ. Γκίντεν,

έβγαλε δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για μία εφεύρεσή του: το συρματοπλέγμα. Έτσι λοιπόν ξεκίνησε η ιστορία ενός εργαλείου που, αν και σε χαμηλή θέση στην ιεραρχία μηχανικής ευφυΐας, αποτέλεσε φοβερό στοιχείο καταπίεσης... αυτό το "σχοινί του διαβόλου" –ελαφρύ, εύκαμπτο, φθινό, ευπροσάρμοστο– έχει επιζήσει στον αιώνα, χωρίς να παλιώνει. Είναι πάντοτε αποτελεσματικό, παρά την επέλευση των υπερ-σύγχρονων νέων τεχνολογιών. Ο Τζόζεφ Φ. Γκίντεν είναι μέρος της ιστορίας της Λάμια.»

Φαρενάιτ 9/11 Fahrenheit 9/11

Σκηνοθεσία-Σενάριο: Μάικλ Μουρ. Φωτογραφία: Μάικ Ντεσάρλ, Κίρστεν Τζόνσον, Γουίλιαμ Ρέξερ. Μοντάζ: Κουρτ Ένγκεφερ, Τοντ Γούντι Ρίτμαν, Κρις Σούαρντ. Εμφανίζονται οι: Μάικλ Μουρ, Μπεν Άφλεκ, Τζορτζ Μπους (και οι δύο), Νικ Τσέινι, Μπιλ Κλίντον, Μπρίννεϊ Σπίαρς, Στίβι Γουόντερ και πολλοί άλλοι. Διάρκεια: 122'.

Βραβευμένο με τον Χρυσό Φοίνικα των Κανών από τον Κουέντιν Ταραντίνο, το νέο ντοκιμαντέρ του Μάικλ Μουρ επικεντρώνεται, με το ύφος μιας πολεμικής, στην αντιφατική προσωπικότητα του προέδρου Τζορτζ Μπους. Γεγονός της πολιτικής ειδησεογραφίας, η προβολή του στις ΗΠΑ υπήρξε περιπετειώδης: η άρνηση εταιρειών διανομής να αναλάβουν την ταινία υπαγορεύτηκε από καθαρά πολιτικούς λόγους, η δε προβολή του αντιμετωπίστηκε ως ένα μείζον πολιτικό γεγονός. Το ντοκιμαντέρ αυτό, δείγμα μια ανήσυχης, ερευνητικής και μαχητικής δημοσιογραφίας, συγκροτείται από τις αθέατες πλευρές της πιο χαοτικής περιόδου στην πρόσφατη ιστορία των ΗΠΑ: οι εκλογές του 2000 με το αμφισβητούμενο αποτέλεσμα, ο ρόλος των Media και ο έλεγχος της κοινής γνώμης, οι διακοπές διαρκείας 8 μηνών του νέου προέδρου, η επίθεση της 11ης Σεπτεμβρίου και οι σχέσεις της οικογένειας Μπους με τους Σαουδάραβες, ο περιορισμός των πολιτικών ελευθεριών συνένεπια της 11ης Σεπτεμβρίου, η επίθεση στο Αφγανιστάν και η πολιτική των πετρελαίων, η πολιτική του τρόμου και ο πόλεμος στο Ιράκ και τέλος οι επιπτώσεις του πολέμου στις μικρές κοινότητες της Αμερικής. Το πρόσωπο του προέδρου Μπους θα πρέπει να θεωρηθεί ως ο κεντρικός στόχος του σκηνοθέτη, όχι γιατί είναι σημαντικός από πολιτική σκοπιά, αλλά γιατί συμπυκνώνει σ' ένα συμβολικό επίπεδο όλη την ανηθικότητα ενός συστήματος εξουσίας. Πλήρης οργής και σαρκασμού, ο σχολιασμός του Μάικλ Μουρ κατατείνει στο να αποκαλύψει την μεγαλύτερη εξαπάτηση του αμερικάνικου λαού: μια συνωμοσία της ολιγαρχικής ελίτ ενάντια στις δημοκρατικές ελευθερίες, καθώς προσπαθεί αποτυχημένα να διαχειριστεί έναν πολύπλοκο και αντιφατικό κόσμο. Η κίνηση λοιπόν του σκηνοθέτη κατατείνει στην απομυθοποίηση της εξουσίας και στην αποκάλυψη του σκοτεινού πόλου που κυριαρχεί στις ΗΠΑ.

Βαθύτατα αναρχικός ο σκηνοθέτης αντιλαμβάνεται ως έναν προσωπικό αγώνα των απλών ανθρώπων αυτή την πάλη ενάντια στην εξουσία. Είναι γι' αυτό που στο τέλος επιλέγει να αντιπαραθέσει απέναντι στον πολεμοκάπηλο λόγο της εξουσίας μια μητέρα από μια μικρή πόλη της Αμερικής. Η φωνή της, είναι φωνή ενός αληθινού προσώπου που ξεχειλίζει από πόνο και θλίψη, τα γιατί της είναι ευθείες βολές απέναντι στην οργανωμένη απάτη και ο λόγος της καταγράφει όλη την απορία ενός απλού ανθρώπου απέναντι σε μια απάνθρωπη εξουσία. Αγενής και ασεβής, απρεπής και μαχητικός, ο σκηνοθέτης με το πάθος ενός αληθινού ακτιβιστή θέτει μ' αυτή την ταινία του έναν και μόνον στόχο: θέλει ΟΠΩΣΔΗΠΟΤΕ την πολιτική συντριβή του Τζορτζ Μπους στις εκλογές του Νοεμβρίου του 2004.

Δημήτρης Μηάμπας

Michael Moore Ενάντια στην εξουσία

[...] Το πρώτο που σκέφτομαι όταν αποφασίζω να κάνω μια ταινία είναι: "Πώς μπορώ να κάνω μια καλή ταινία;". Δεν νομίζω ότι προσφέρεις καλές υπηρεσίες στην πολιτική όταν τοποθετείς την πολιτική πιο μπροστά από την τέχνη. Ωστόσο πιστεύω ότι ο κόσμος θα πάει να δει την ταινία και θα διώξει αυτό τον μπάσταρδο (τον George W. Bush) από τη θέση του.

[...] Μετά τις Κάνες κάποιοι λένε "Αυτός (ο Μάικλ Μουρ) απλώς κάνει κήρυγμα στο εκκλησίασμα". Λοιπόν, αυτό δεν είναι κακό γιατί το εκκλησίασμα κοιμάται. Το εκκλησίασμα είναι αυτοί που δεν πάνε να ψηφίσουν. Ποιοι είναι; οι πλούσιοι; η ελίτ; Όχι, αυτοί ψηφίζουν. Είναι ο φτωχός. Οι ανύπαντρες μητέρες. Οι νέοι. Είναι αυτοί που επηρεάζονται πιο πολύ από τις αποφάσεις που παίρνονται μ' έναν άσχημο τρόπο. Λοιπόν γιατί να μην κάνουμε μια ταινία που ίσως τους δώσει ένα λόγο για να πάνε να ψηφίσουν;

[...] Προσπαθήσαμε να βρούμε ένα τρόπο έτσι ώστε το αμερικάνικο κοινό να καθίσει και να το καταπιεί και να φύγει συγκλονισμένος και εμπνευσμένος –και όχι έχοντας ακούσει απλώς ένα κήρυγμα για δύο ώρες. Έτσι όλη η διαδικασία της σκηνοθεσίας συμπυκνώνεται στο "Πώς το κάνουμε αυτό, χωρίς να γίνει κήρυγμα;". Και ήθελα να κάνω κάτι που θα ήταν όπως το είδος της δημοσιογραφίας που θα ήθελα να δω όταν ανοίγω την τηλεόραση ή όταν ξεφυλλίζω την εφημερίδα.

[...] Το χιούμορ δεν είναι απλώς το γράσο στους τροχούς –είναι επίσης κάτι που απαλύνει τη θλίψη. Το χιούμορ είναι αναγκαίο γιατί φέρνει τους ανθρώπους σ' ένα σημείο όπου θα κάνουν κάτι. Δεν μπορείς να φέρεις το κοινό σε κατάσταση απελπισίας και να φύγουν από τον κινηματογράφο λέγοντας "Όλα είναι μάταια, χωρίς ελπίδα". Το χιούμορ είναι απαραίτητο. Ο Τσάπλιν το είχε καταλάβει εδώ και καιρό: αν πρόκειται αντιπαραβάλλεις το Αλητάκι ενάντια στο Αφεντικό, το χιούμορ θα σου επιτρέψει να διακωμωδήσεις την εξουσία. Η γελοιοποίηση είναι ένα από τα ελάχιστα όπλα που έχει η εργατική τάξη.

(αποσπάσματα από συνέντευξη στο αμερικάνικο περιοδικό Film Comment July/August 2004).

το πρόσωπο του μύηνα

storyboard

Επιμέλεια: Δημήτρης Μπάμπας
dimitris01@mail.gr

ΠΑΘΗ ΚΑΙ ΕΡΓΑ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Ousmane Sembene (Σενεγάλη, 1923).

Θεωρείται ένα από τα πιο σημαντικά πρόσωπα του Αφρικανικού σινεμά. Συνεχίζει την μακρά προφορική παράδοση των γριότ, αφηγητών και χρονογράφων που καταγράφουν τη ζωή της κοινότητας. Βραβευμένος για την ταινία *Moolaa* στο τμήμα Un Certain Regard των Καννών (2004). Μια ταινία έναντι στην κλεποριδεκτομή, ένα βάρβαρο έθιμο της Μαύρης Ηπείρου.

Σε ηλικία 20 χρόνων και μεσοπόλεμος του Β' Παγκόσμιου Πολέμου κατατάχθηκε στον γαλλικό στρατό, στο Δακαρ. Εργάστηκε στη Μασσαλία σαν λιμενεργάτης και ασχολήθηκε με τον συνδικαλισμό ως μέλος του Γαλλικού Κομμουνιστικού Κόμματος. Συνδέθηκε με κύκλους αфро-αμερικανών λογοτεχνών και το 1957 κυκλοφόρησε το πρώτο του βιβλίο *Le Docker Noir*. Αν και ξεκίνησε να γράφει στα γαλλικά γρήγορα στράφηκε στα wolof, την μητρική του γλώσσα. Το 1962 πήγε με υποτροφία στην Μόσχα, όπου σπούδασε σκηνοθεσία στο Κινηματογραφικό Ινστιτούτο Gorky, με καθηγητή του διάσημο σκηνοθέτη Mark Donskoy. Το 1963 επιστρέφει στην πατρίδα του και ασχολείται ενεργά με το σινεμά και τη λογοτεχνία.

Moolaade (1968) η πρώτη μεγάλου μήκους βραβεύεται στο Φεστιβάλ Βενετίας, *Xala* (1974) στο Φεστιβάλ Καννών, *Le Camp de Thiaroye* (1987) στο Φεστιβάλ Βενετίας. Ιστορίες βασισμένες σε πραγματικά γεγονότα, ερασιτέχνες ηθοποιοί, αυτοσχεδιασμός, μάχη ενάντια στην αποικιοκρατία, χρήση της τοπικής διαλέκτου και μια οπτική μαχητικής κοινωνικής κριτικής συνιστούν γνωρίσματα των ταινιών του. Όσο για τον στόχο που θέτει σε κάθε ταινία του: "Θέλω οι θεατές να σκέφτονται πάνω στο τι λέω, μέσα από τις ταινίες μου. Μπορούν να τα αποδεχτούν ή να απορρίψουν, όμως το σημαντικό είναι να δημιουργείς (σαν σκηνοθέτης) νέους δρόμους για την σκέψη".

Data: <http://www.newsreel.org/articles/OusmaneSembene.htm>
<http://www.mtholyoke.edu/courses/sgadjigo/>

Guka Omarona (Καζακστάν, 1968). Το κινηματογραφικό της ντεμπούτο υπήρξε μάλλον παράδοξο για γυναίκα: μια πυγμαχική ταινία στο ύφος ενός νουάρ. *Schizo*, προβλήθηκε στις Κάννες (2004). Κεντρικός ήρωας ένας 15χρονος που οργανώνει παράνομους πυγμαχικούς αγώνες. Η γνωριμία του με την γυναίκα ενός πυγμαχού θα αλλάξει την ζωή του. Διαδραματίζεται στις αρχές της δεκαετίας του 90 μέσα στο χάος του μετα-κομμουνιστικού Καζακστάν. "Ήταν δύσκολη η κινηματογράφηση αληθινών πυγμαχών", δηλώνει. "Δεν γνωρίζουν πώς να υποδυθούν, να κάνουν κάτι στα ψέματα, πυγμαχούν με όλη τους την δύναμη". Και συνεχίζει "Όλοι μας ανησυχούσαμε λίγο γιατί αν υπήρχε ένα αληθινό knock-out δεν θα μπορούσαμε να συνεχίσουμε τα γυρίσματα. Νομίζω ότι όσοι είναι πυγμαχοί και τακτικοί θεατές αγώνων πυγμαχίας θα αντιληφθούν ότι είναι πραγματικοί αγώνες". Συμβολή στο σενάριο της ταινίας Αδελφές του Sergey Bodron Jr, δύο μικρού μήκους και ένα ντοκιμαντέρ αποτελούν το παρελθόν της.

Data: <http://www.hollywoodreporter.com/>

Agnès Jaoui (Γαλλία, 1965). Συνεργαζόμενη με τον σύζυγο της Jean-Pierre Bacri έγραψε θεατρικά έργα και σενάρια. *On connaît la chanson* (1997) είναι η ταινία στην οποία συνεργάστηκε με τον Alain Resnais. Στο *Comme une image* -βραβείο σεναρίου στις Κάννες (2004)- επικεντρώνεται σε μια ομάδα παριζιάνων που αναζητούν μια ταυτότητα και ισορροπία στις σχέσεις τους. Κεντρικό πρόσωπο μια νεαρή γυναίκα, η Lolita, που ζει μια δυστυχισμένη συναισθηματικά ζωή, διατηρεί μια προβληματική σχέση με τον πατέρα της και βρίσκει καταφύγιο σε μια χορωδία. Στην ταινία η μουσική παίζει ένα ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο. "Όταν γράφω τότε δημιουργώ πάντα ένα μιούζικαλ. Είναι ενστικτώδες: πρέπει να βρεις τις σωστές λέξεις, όπως εκφράσεις που να σου ταιριάζουν. Η αφήγηση και η μουσική έχουν κοινή την αίσθηση του ρυθμού", δηλώνει. "Η μουσική με βοήθησε να επιβιώσω, όπως βοήθησε και στην ταινία την Lolita. Η τέχνη με βοηθά να ζω", καταλήγει.

Data: *International Herald Tribune*, 20-5-2004.

Keren Yedaya (ΗΠΑ, 1972). Η ταινία της *Or* βραβεύτηκε με την Camera d'or στο Φεστιβάλ Καννών (2004). Αφιέρωσε το βραβείο "σ' όλους τους ανθρώπους που δεν είναι ελεύθεροι, που ζουν στη σκλαβιά". Κεντρικές ηρωίδες μια πόρνη, η Ruth, και η νεαρή της κόρη, η Or. Καθώς η Ruth είναι βαριά άρρωστη και μπαίνει στο νοσοκομείο, η Or αποφασίζει ότι η κατάσταση πρέπει να αλλάξει. "Ελπίζω ότι μ' αυτό το βραβείο θα μπορέσουμε να κατασκευάσουμε ένα σπίτι για όλες τις γυναίκες που θέλουν να εγκαταλείψουν την πορνεία", δηλώνει μετά το βραβείο. Ενώ παράλληλα κάνει και μια σπάνια έκκληση για Ισραηλινή: "Είναι πολύ δύσκολο για μένα να το πω, γιατί είμαι από το Ισραήλ και γιατί είμαστε υπεύθυνοι για την σκλαβιά τριών εκατομμυρίων Παλαιστινίων. Αγαπώ το Ισραήλ, αγαπώ την πατρίδα μου. Όμως υπάρχουν πολλοί στο Ισραήλ που μάχονται την κατοχή. Βοηθήστε τους. Βοηθήστε τους Παλαιστίνιους".

Data: *Jerusalem Post*, 23-5-2004.

Danielle Arbid (Βηρυτός, 1970). Σπούδασε φιλολογία και δημοσιογραφία. Σκηνοθέτησε ντοκιμαντέρ. Η πρώτη της μεγάλου μήκους ταινία *Maarek Hob* βραβεύτηκε στο Δεκαπενθήμερο των Σκηνοθετών στις Κάννες (2004): Η δύσκολη γυναικεία εφηβεία, η πρώτη γνωριμία με τον κόσμο των ενηλίκων και αυτοβιογραφικά στοιχεία συγκροτούν το τελικό αποτέλεσμα. Κεντρικό πρόσωπο μια 12χρονη, η Lina, που μεγαλώνει εν μέσω του εμφυλίου πολέμου, στην Βηρυτό της δεκαετίας του 80. Μια διαλυμένη οικογένεια, η δεσποτική παρουσία μιας θείας και η φιλία με την υπηρέτρια της: αυτές είναι οι συντεταγμένες της ζωής της. "Ο πόλεμος είναι μια μεταφορά για τον εσωτερικό πόλεμο μεταξύ των ανθρώπων που ζουν σ' αυτή την οικογένεια", δηλώνει. "Ο εσωτερικός πόλεμος είναι πολύ πιο σκληρός και αμείλικτος από τον εξωτερικό. Ο εξωτερικός πόλεμος αφορά τους πάντες και έτσι υπάρχει σ' αυτόν κάτι δίκαιο. Όμως ο εσωτερικός πόλεμος αφορά μόνο τα κορίτσια".

Data: <http://www.arabamerican.net>

CINEKARTAF

...σας χαρίζουμε ΤΟ ΣΙΝΕΜΑ!

ΜΕ ΤΗΝ CINEKARTAF ΕΧΕΤΕ:

- Ελεύθερη είσοδο (με σειρά προτεραιότητας) σε όλες τις προβολές του 45ου Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης (19-28 Νοεμβρίου 2004) εκτός των προβολών 21.00 και 23.00 στην αίθουσα ΟΛΥΜΠΙΟΝ RENAULT.
- Ελεύθερη είσοδο σε όλες τις προβολές του 7ου Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης (Μάρτιος 2005).
- Εκπτώση 20% στα εισιτήρια του ΟΛΥΜΠΙΟΝ RENAULT για τις ταινίες Α' Προβολής και τα αφιερώματα.
- Εκπτώση 25% στις εκδόσεις του Φεστιβάλ.

Για να αποκτήσετε τη CINEKARTAF, ελάτε στα γραφεία του Φεστιβάλ (Πλ. Αριστοτέλους 10, Θεσσαλονίκη) με μια φωτογραφία σας και συμπληρώστε την αίτηση, ή εγγραφείτε ηλεκτρονικά στη διεύθυνση www.filmfestival.gr/cinekartaf. Με την έναρξη της νέας κινηματογραφικής σεζόν, θα παραλάβετε την Κάρτα Μέλους από το Φεστιβάλ, ή ταχυδρομικά με αντικαταβολή.

VideoDance2004

5ο Διεθνές Φεστιβάλ Ταινιών Χορού: ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΣΜΟΙ

17-23 Σεπτεμβρίου
Μουσείο Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης
Προβολές: 20:00-00:00

Το VideoDance είναι μία από τις επίσεις δραστηριότητες του Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης. Διοργανώνεται από το Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης (Υπουργείο Πολιτισμού) με τη συνεργασία του Bios και με την ευγενική υποστήριξη του Ινστιτούτου Γκαίτε, του Βρετανικού Συμβουλίου και της πρεσβείας του Καναδά. Την καλλιτεχνική διεύθυνση και την επιμέλεια του προγράμματος έχει η θεωρητικός της τέχνης Χριστίνα Γαλανοπούλου.

Το VideoDance ξεκίνησε το 2000 ως διεθνές φεστιβάλ ταινιών χορού. Σήμερα, είναι ένα φεστιβάλ με θέμα την πιο σύγχρονη δημιουργία στο σημείο συνάντησης των τεχνών και με αφορμή το πείραμα της κίνησης και της κινούμενης εικόνας στον τομέα του φιλμ, των live media και των video εγκαταστάσεων. Το VideoDance μεγαλώνει και εξελίσσεται σε ένα φεστιβάλ που παρακολουθεί τα πειράματα των αυριανών σταρ της καλλιτεχνικής αβαν-γκάρντ στα πρώτα τους βήματα. Φέτος τις προβολές των ταινιών ακολουθούν οι ζωντανές εκδηλώσεις που καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα πειραματισμών με τα νέα μέσα, την κίνηση και την κινούμενη εικόνα.

A. Οι ταινίες

Η ενόπτη που δίνει τον τόνο στη φετινή διοργάνωση και αποτελεί ταυτόχρονα τον τίτλο της εικαστικής έκθεσης με εγκαταστάσεις είναι **Η πραγματικότητα ως όραμα**. Ταινίες στις οποίες οι δημιουργοί χρησιμοποιούν το υλικό της πραγματικότητας, με όλη της τη σκληρότητα, όχι για να την αποκρύψουν, αλλά για να μετατρέψουν αυτό το υλικό σε ένα όραμα. Η ποιητική ματιά τους δίνει μια ονειρική διάσταση στο υλικό της πραγματικότητας αλλά ταυτόχρονα δεν παύει να τονίζει τη θέση που παίρνουν απέναντι στο πολιτικό γίγνεσθαι.

Μη χάσετε:

- Την 35άλεπτη ταινία *[Left] between us* του Luc Dunberry, με τους χορευτές της ομάδας της Sasha Waltz. Μια σκληρή αποτύπωση της βαβέλ του σύγχρονου Βερολίνου, της απάνθρωπης αλλά και της ανθρώπινης πλευράς της, και της αίσθησης θανάτου στις κοινωνίες της Δυτικής Ευρώπης.
- Το μικρό εικαστικό αριστούργημα της Αμερικανίδας Ana Baer Carillo *Silent Salvos*, και το εσωτερικό ταξίδι αντίστοιχης δύναμης στο *Soluble Self* της Vanessa Fassie, μαρτυρίες μιας μετεξέλιξης του γυναικείου πολιτικού βλέμματος της ποιότητας μιας Maya Deren στο σύγχρονο αμερικανικό πειραματικό κινηματογράφο.
- Την ταινία *Vox Poluli* του Richard Sylvarnes με σόου-ντρακ remix'd αντιπολεμικές φωνές από τις πορείες διαμαρτυρίας κατά του πολέμου του Ιράκ στη Νέα Υόρκη.

Στην ενόπτη **Απρόσμενοι Χορευτές** ομάδες ανθρώπων που δεν τον περιμένει κανείς διεκδικούν το δικαίωμά τους στο χορό! Παπούδες, γιαγιάδες, νήπια, άτομα με ειδικές ανάγκες, μηχανικοί αυτοκινήτων και αθλητές, όλοι χορεύουν και το χαίρονται!

Μη χάσετε:

- Το ντοκιμαντέρ της Lilo Mangelsdorff *Ζητούνται άντρες και γυναίκες άνω των 65*, που ακολουθεί την πορεία μιας ομάδας ηλικιωμένων στους οποίους η Pina Bausch δίδαξε μετά από οντισιόν τη νέα παραγωγή της παλιότερης χορογραφίας της Kontakthoff με σκοπό να αναδείξει τις ποιότητες που έχει καταγράψει στο σώμα τους η εμπειρία μιας ζωής.
- Την εκπληκτική Καναδή γιαγιά του μοντέρνου χορού Elisabeth Langley που στα εβδομήντα της δίνει μαθή-

ματα χορού –και ζωής– στο πεντάλεπτο ντοκιμαντέρ *Light years* Jenn Goodwin.

- Την τελευταία ταινία των DV8 Physical Theatre: *The cost of living*, βασισμένη στην ομώνυμη παράσταση, στην οποία ένας ήρωας – άτομο με ειδικές ανάγκες δίνει τη μάχη του για ζωή, χορό, αγάπη, μαζί με τον αρτιμελή φίλο του, και μάλλον τα καταφέρνει καλύτερα! Ο εκπληκτικός David Toole σε ένα ρεσιτάλ ερμηνείας, και οι γνωστές δυναμικές και ταυτόχρονα λυρικές χορογραφίες των DV8 σε ένα εκπληκτικό κοκτέιλ μιας ταινίας καχύποπτης απέναντι στις κοινωνικές διακρίσεις αλλά και απέναντι στην εκμετάλλυσή τους!

Saburo Teshigawara: Ένα σύντομο αφιέρωμα στον χορευτή, χορογράφο και δημιουργό φέρνει για πρώτη φορά το Ελληνικό κοινό σε επαφή με έναν από τους πιο διακεκριμένους χορογράφους της σύγχρονης αβαν-γκάρντ, τον Ιάπωνα Saburo Teshigawara. Με την ομάδα του Karas περιοδεύει αυτή τη στιγμή ανά την υφήλιο με τις ατμοσφαιρικές, παράξενες και ευαίσθητες χορογραφίες του (εμείς θα δούμε κινηματογραφημένο ένα μέρος της πρόσφατης δουλειάς του *Absolute Zero*). Αλλά το πιο σημαντικό στοιχείο του αφιερώματος είναι σίγουρα οι δύο ταινίες που γύρισε ο ίδιος στις αρχές της δεκαετίας του '90, *T-City* και *Keshioko*, θεωρούνται διαμάντια της video art και τον τοποθετούν στο στερέωμα των πιο πειραματιστών δημιουργών. Τα πλάνα του *Keshioko* έχει τραβήξει ο φωτογράφος Nobuyoshi Araki.

Στην ενόπτη **Διάλογοι** ο Βρετανός Russell Maliphant συνδιαλέγεται με τον Γάλλο José Montalvo και η Γαλλίδα Emmanuelle Huynh με την Ελβετή Estrelle Héritier στο επίπεδο των τεχνικών απόσταξης της χορογραφίας από τους χορευτές αλλά και της κοσμοθεωρίας τους. Ο Russell Maliphant, ένας από τους πιο ταλαντούχους νέους βρετανούς χορογράφους, χορογραφεί για μια μοναδική παράσταση πάνω στη ζωντανή μουσική του Barry Adamson ζητώντας από τους χορευτές του να καταδέσουν ό,τι φέρουν εγγεγραμμένο στο σώμα τους, ενώ ο José Montalvo κάνει ακριβώς το ίδιο δουλεύοντας με χορευτές από διαφορετικά είδη (δύο χορευτές του χιπ-χοπ, μια αφρικανή, μία χορεύτρια του κλασικού χορού, μία του σύγχρονου και δύο ακροβάτες) υπό τους ήχους του Vivaldi στο *Paradis*, μια από τις μεγαλύτερες εισηρατικές επιτυχίες του σύγχρονου γαλλικού χορού. Η Emmanuelle Huynh, ένα από τα ανερχόμενα ονόματα της σύγχρονης σκηνής του γαλλικού χορού δημιουργεί με ευαισθησία αλλά και ωμότητα στην τελευταία δουλειά της *A vida Enorme* μια χορογραφία πάνω στην αρχετυπική σχέση αρσενικού-θηλυκού και συνδιαλέγεται με την Estrelle Héritier μια νέα φωνή στη σκηνή του σύγχρονου ελβετικού χορού, η οποία στο *A5* καταπίνει με το θάνα των "ήλιων – καστανών νάνων" που εξαφανίζονται αμέσως μετά τη δημιουργία τους αφήνοντας το φως τους να μας ξεγελάει.

Το ζευγάρι, όχι ως χορογραφικό ντούο αλλά μέσα στην πραγματικότητα μιας σχέσης εμπνέει τους δημιουργούς της ενόπτης **Το ζευγάρι**. Αρχή, εξέλιξη και τέλος της σχέσης, κρίση, πόλεμος και συμφιλίωση, αγάπη, μίσος, γαλήνη, παίζουν τον κύριο ρόλο στις ταινίες αυτού του προγράμματος.

Μη χάσετε:

- Την καταπληκτική πρώτη ταινία *Cantique No 1* της Καναδής Marie Chouinard, γνωστής στους Έλληνες από την Καλαμάτα, στην οποία ένα ζευγάρι από προφίλ πρόσωπα ζει μέσα σε 15 λεπτά όλη την εξέλιξη μιας σχέσης.
- Το καταπληκτικό ζευγάρι των Βερολινέζων χορευτών Jorge Moreno και Nicola Mascia στην ταινία του Norbert Servos *Elements of mine*.

Στην ενόπτη **Χορογραφημένη Ακίνησια** χορευτές και χορογράφοι υπογραμμίζουν τη σημασία της ακινησίας με πρώτο τον πάντα ανατρεπτικό Steve Paxton που εμφανίζεται στο ντοκιμαντέρ *Have you started dancing yet?*.

Και όπως πάντα **Mixer**, φέτος με πολύ χιούμορ και πειράματα κάθε είδους με τα νέα μέσα.

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΤΑΙΝΙΕΣ

Οι 14 Ελληνικές ταινίες του προγράμματος, που αντιπροσωπεύουν την Ελληνική παραγωγή του 2003-2004 περιλαμβάνουν γνωστά ονόματα χορογράφων αλλά και νέες φωνές από το χώρο του χορού και της σκηνοθεσίας. Με ιδιαίτερη περιέργεια περιμένουμε όλοι τις τρεις ταινίες που προέκυψαν μέσα από το project exchange, το πρόγραμμα για την ενίσχυση της παραγωγής ταινιών χορού που πραγματοποιεί το Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης μέσω του VideoDance.

Οι δύο ταινίες που πραγματοποιούνται σε συμπαραγωγή με το Φεστιβάλ κατόπιν του διαγωνισμού και θα κάνουν την πρεμιέρα τους στις 11 Σεπτεμβρίου στο VideoDance είναι:

- **ΑΩ.** Σκηνοθέτης: Κωνσταντίνος Χατζηνικολάου. Χορογράφοι: Ίρις Καραγιάν, Μαριλένα Πετρίδου, Σάνια Στριμπάκου, Ιωάννα Τουμπάκάρη. Παραγωγή: Ομάδα Κίνε
- **THREE TIMES / ΤΡΙΣ ΦΟΡΕΣ.** Σκηνοθέτης: Γιάννης Λεοντάρης. Χορογράφος: Κάτια Σαβράμη. Παραγωγή: Ομάδα Πρόσκλημα

Αλλά φέτος και η επιλαχούσα ταινία τελικά ολοκληρώθηκε και θα κάνει και αυτή την πρεμιέρα της στις 11 Σεπτεμβρίου στο VideoDance:

- **Area closed.** Σκηνοθέτης: Στέφανος Ποταμιάνος. Χορογράφος: Μαριέλα Νέστορα

Η σκηνή της Θεσσαλονίκης φέτος δίνει δυναμικό παρόν με τρεις ταινίες:

- *Tell me secrets darling*, 2004/ 4', σε σκηνοθεσία και χορογραφία Βερονίκης Τσουγκράνη (ομάδα B+6)
- *Διαπλάσεις / Inflecting space*, 2004/ 6', σκηνοθεσία Πόπης Ιακώβου και χορογραφία Κώστα Γεράδου
- *Lady Lazarus*, 2004, 5', σε σκηνοθεσία Κώστα Φουρκιώτη και χορογραφία Αυγής Προγκίδου

Οι Ελληνικές ταινίες θα προβληθούν στην πρεμιέρα, την Παρασκευή 17 Σεπτεμβρίου 2004.

B. Η έκθεση

Στο Μουσείο Κινηματογράφου θα προβληθεί και η εγκατάσταση

UMBO του Νεοζηλανδού James Hutchinson σε συνεργασία με τους Rotor plus, μια από τις πιο σημαντικές ομάδες παραγωγής ηλεκτρονικής μουσικής στη Νέα Ζηλανδία. Το video της εγκατάστασης είναι μια έντονη εικαστική διατύπωση του φόβου για το μέλλον του πλανήτη και της ανάγκης για διαμαρτυρία. Ξεκινάει από τις εικόνες του παλιού αγαπημένου μας view master και, διατηρώντας την αισθητική του, περνάει σε μια διαρκή εναλλαγή εικόνων της ανθρωπότητας που προσπαθεί να βρει ειρήνη.

Shirley Clarke

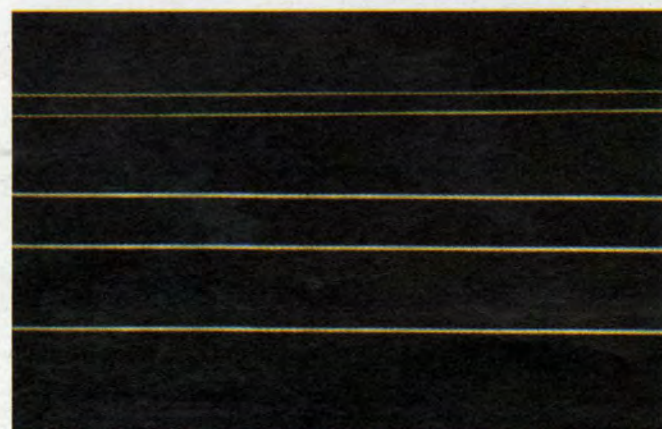
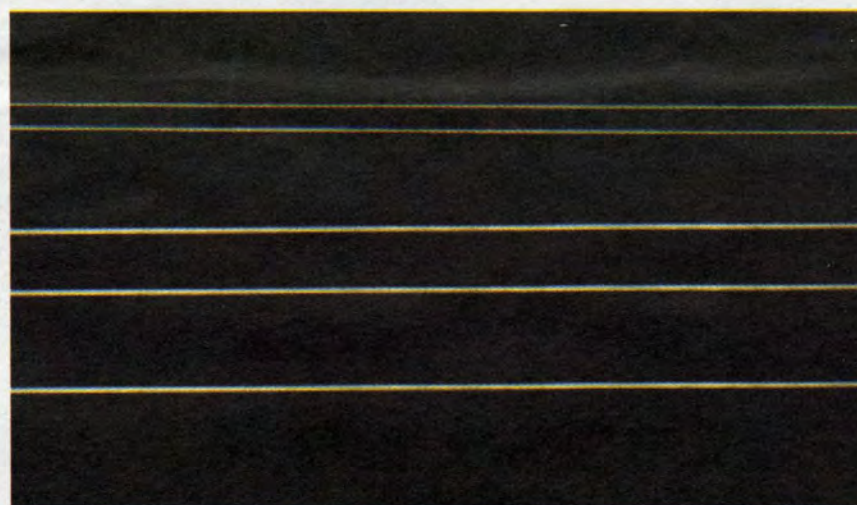
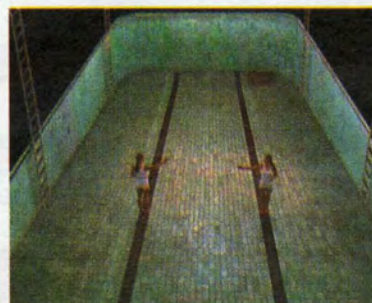
Για τους σινεφίλ το ενδιαφέρον θα συγκεντρωθεί στο μικρό αφιέρωμα στην πρώτη περίοδο του έργου της Shirley Clarke, μιας μεγάλης μορφής του ανεξάρτητου Αμερικανικού κινηματογράφου, γνωστής από τα ντοκιμαντέρ της με θέμα φιγούρες του περιθωρίου στην Αμερική της δεκαετίας του '60. Η Shirley Clarke ξεκίνησε την πορεία της ως χορεύτρια αλλά κατόπιν στράφηκε στον κινηματογράφο και έκανε λίγες ταινίες χορού επηρεασμένες από το ύφος της Maya Deren πριν βρει την προσωπική της φωνή στα φορμαλιστικά πειράματα *Bridges Go Round* και *Skyscraper* όπου η ματιά της και η προσωπική της τεχνική στο μοντάζ χορογραφεί την ίδια την πραγματικότητα. Επειδή ακριβώς οι μεταγενέστερες ταινίες της είναι αυτές που χαρακτηρίζουν το έργο της, αυτές οι πρώτες της ταινίες προβάλονται σπάνια. Θα προβληθούν οι ταινίες: *Dance in the sun* (1953), *A moment in love* (1957), *Bridges Go Round* (1958) και *Skyscraper* (1959).

Ακολουθεί ένα σύντομο πρόγραμμα με ταινίες που απηχούν ή προεικάζουν τη ματιά της –ανάμεσά τους το αριστούργημα του D. A. Pennebaker *Daybreak Express* (1953) πάνω στην απόλυτη μουσική του Duke Ellington– και ένα event–έκκληση.

5^ο Διεθνές Φεστιβάλ Ταινιών Χορού
VideoDance2004

Αθήνα 10 -18 Σεπτεμβρίου
ΒΙΟΣ, Πειραιώς 84

Θεσσαλονίκη, 17 - 23 Σεπτεμβρίου
Μουσείο Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης, ΟΛΟ

ΠΡΩΤΟΠΛΑΝΟ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΡΙΘ. ΦΥΛΟΥ 152 • ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2004

ΕΚΔΟΤΗΣ: ΜΙΧΑΗΛΣ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΣΩΤΗΡΗΣ ΖΗΚΟΣ

ΣΥΝΤΑΞΗ: ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΓΑΛΑΝΟΠΟΥΛΟΥ, ΘΩΜΑΣ ΛΙΝΑΡΑΣ, ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΠΑΜΠΑΣ, ΤΖΕΝΗ ΠΑΥΛΙΔΟΥ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΑΜΑΡΑΣ, ΝΟΤΗΣ ΦΟΡΣΟΣ

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ Θ. ΜΗΛΩΣΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗ: ΜΟΥΓΚΟΣ-ΕΝΤΥΠΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:

Πλ. Αριστοτέλους 10, 546 23 Θεσσαλονίκη • Τηλ.: 2310 378 400 • e-mail: info@filmfestival.gr

www.filmfestival.gr

EUROPA ★ CINEMAS

Για παρατηρήσεις, σχόλια, ιδέες, προτάσεις για το Φεστιβάλ Κινηματογράφου και το Πρώτο Πλάνο, στείλτε το mail σας στη διεύθυνση newsletter@filmfestival.gr